

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Casus LXI. De Excommunicatione ob Clerici percussione[m] ex mandato
alterius factam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

CASUS LXI.

De Excommunicatione ob Clerici percussione[m] ex mandato alterius factam.

ANtilius Vir nobilis mandat Audaci famulo suo, ut data occasione Ambrosium Clericum egregie fuste excipiat, quod quidem ille Præstat, sed Baculo una alterave tantum vice leviter percutit, idque ante notitiam revocationis ab Antilio factæ, qui paulò post apoplexiâ tactus obiit, antequam revocatio mandati innotesceret Audaci famulo.

QUÆR. I. An mandans occidi, vel percuti personam Ecclesiasticam gaudentem privilegio Canonis incurrat excommunicationem latam can. Si quis suadente diabolo?

QUÆR. II. An eandem incurrat, qui Clerici occisionem suo nomine factam, ratam habet?

QUÆR. III. An si post mortem mandantis, quam mandatarius ignorat, & idcirco vi dati mandati Clericum percutiat, vel occidat, ipse defunctus excommunicationem contrahat, etsi, dum viveret, mandatum revocaverit, & de peccato penitentiam egerit?

QUÆR. IV. An, qui Clericum pugno, vel baculo, uno, alterove ictu leviter percutit, Excommunicationem incurrat?

345 **A**D I. Q. Quòd mandans non incurrat hanc Excommunicationem, videtur ex eo probari, quòd excommunicatio lata contra facientes, seu aliquid efficientes, non sit extendenda ad mandantes, vel consulentes, nisi id exprimatur, ut docet communis DD. cum Claro l. 5. sent. §. fin. q. 89. Cajet. verb. excommunicatio in princ. Navar. in manu c. 27. Molin. D. 52. Sanch. l. 3. de matr. D. 49. aliisque: atqui in can. suadente diabolo non exprimitur mandans,

Bb b 3 aut

aut consulens, sed solum manus violentas iniiciens in Clericum, aut Monachum: ergo &c.

846

Nihilominus dicendum est, non solum criminis executores, sed etiam mandantes, consulentes, aut quovis alio modo ad executionem concurrentes, & incitantes effectus secuto incurrere excommunicationem latam in *citt. can. si quis suadente* &c. Ita communis DD. cum Navar. l. c. Sylvestr. *verb. excomm. 6. n. 5. casu 3.* Molina l. c. Laym. l. 1. tr. 5. p. 2. c. 5. Cajet. Panor. aliusque. Ratio est, quia quamvis regulariter excommunicatio in aliquo canone, aut statuto lata in facientes non extendenda sit ad mandantes, consulentes, &c. nisi id exprimatur, ut dictum est supra; quando tamen ex aliorum jurium expositione, & ordinatione, aut aliunde constat etiam præcipientem, consulentem, aliove modo efficaciter concurrentem eodem canone, vel statuto comprehendi, hi quoque secuto effectus pari modo excommunicati censeri debent: atqui id aliunde constat, nempe ex Ecclesie consuetudine, & *C. mulieres, §. ult. & C. quante de sent. excomm.* ubi expresse habetur, non solum executores criminis, sed etiam mandantem, consulentem, aliove modo incitantem, perinde in Excommunicationem *can. si quis suadente*, incidere, ac ipsum executores, modo tamen re vera concausa fuerint

talis manuum violentarum injectionis, eò, quòd executor saltem partialiter ex eo mandato motus fuerit ad eam exequendam. Si tamen qui mandatum dedit, illud in tempore revocavit antequam manuum injectio executioni mandaretur, atque de tali revocatione mandatorio sufficienter constitit, tunc mandans ab excommunicatione immunis erit, esto mandatarius mandatum postea executioni mandet, ut notat Molin. l. c. quia tunc effectus non imputatur mandanti, sed tribuitur soli malitiæ illud exequentis, nisi, ut excipit idem Molina, mandatum admixtum haberet aliquid consilii, atque mandatarius post mandati revocationem ex eo consilio admixto motus fuerit ad id exequendum, tunc mandantem non quàm mandantem, sed quàm consulentem teneri ad poenam delicti ordinariam, ut docet communis DD. apud eundem Molin. *citt. si ex illo admixto consilio permotus fuit mandatarius ad delictum executioni mandandum, quòd alioquin executioni mandaturus non fuisset, tunc enim effectus utrique tribuitur, isque, qui consilium dedit, unà cum executore concausa censetur talis effectus; illud enim discriminis est inter mandantem. & consulentem, secundum communem DD. cum Innoc. & Abb. *§. ad audientiam de homic.* quòd mandatum nomine, & gratia mandantis fiat, quare revocato serio mandato, si mandatarius post*

post cognitam revocationem verè, ac serio factam; nihilominus occidat v.g. cenferi non potest hæc executio mandati, sed proprio nomine commissum homicidium, ad eoque ipsi, & non mandanti impu- tandum. Consilium autem fit gra- tia accipientis, quare si semel per- suasisti alicui, ut occideret, aliud- ve delictum committeret, qui abs- que tuo consilio non occidisset, aut tale delictum non patrasset, etsi po- stea consilium revoces, si tamen, cui consilium dedisti, tuo consilio permotus tale homicidium com- mittat, secuti homicidii causa censeberis, & pœnæ delicti obno- xius, quoniam verè tuum consi- lium cooperatum est ad tale deli- ctum, permovendo ad executio- nem illius, tanquam instrumen- tum, quod tu suppeditasti. Notat tamen hic Laym. l. 1. tit. 5. p. 2. c. 5. si consilium petens non fuit *motus rationibus* à suafore propositis, sed sola consulentis auctoritate, tunc si consiliarius postea dictum suum serio retractet, & te errasse profi- teatur, non posse illum amplius consulentis auctoritate moveri ad opus exequendum: Imò cum quo- que ab Excommunicationis pœna incurrenda excusat idem Laym. qui alteri propositis etiam rationibus homicidium injustum persuasit, si eas postea serio, & quantum po- test, efficaciter retractet, ac refel- lat, etsi postea homicidium subse- quatur.

Ad 2. Q. R. affirmativè cum citt. paulò ante DD. eum videlicet excommunicationis pœnam incur- rere, qui Clerici privilegio Ca- nonis gaudentis occisionem, aut percussione suo nomine factam postea ratam habet; ita enim ex- pressè habetur *C. cum quis de sen- tent. excomm. l. 6. tit. XI.* nam per ratihabitionem illius, quod nomi- ne ipsius factum est, juris dispo- sitione ei tale factum, qui id ra- tum habet in ordine ad incurren- dam pœnam pro eo statutam, ac si illud fieri mandasset, ratihabi- tio quippe retrahitur, & manda- to æquiparatur juxta citt. *C. & regulam ratihabitionem de reg. jur. in 6.*

Ad hoc tamen, ut ille, qui manuum violentarum in Clericum injectionem ratam habet, excom- municationem incurrat, requiri- tur 1. ut id nomine, & intuitu il- lius factum sit, qui illud ratum habet; nam si eadem manuum in- jectio, ut loquitur citt. *C. cum quis,* tuo nomine non sit facta, tunc li- cèt pecces eandem ratam habendo, non tamen propter hoc ex- communicationis illius vinculo in- nodaris, cum nequeat quis ratum habere, quod ejus nomine non est gestum.

2. Requiritur, ut ratum illud ha- beat, quando scit esse factum; neque sufficit, si gaudeat id esse factum, nisi id ipsum ratum ha- beat

beat ita ipsius nomine esse factum. Neque sufficit sola interior ratihabitio, nisi ea prodeat in actum externum; nam propter solum actum internum non incurritur excommunicatio.

Porrò hæc excommunicationis pœna non incurritur ante ratihabitio- nem, seu à puncto delicti ab executore ejus nomine patra- ti, sed postea, seu secuta ratiha- bitione; nam ea pœna non incur- ritur, nisi ob culpam propriam illius, qui illam incurrit, ante ra- rihabitionem verò nulla fuit cul- pa in eo, cujus nomine delictum commissum est, ipso illud tunc i- gnorante, ut per se patet: ergo

348

Ad 3. Q. suppono ex dictis, & communi DD. ad hoc, ut man- dans excommunicationis pœnam effugiat, non sufficere, ut man- datum suum alteri datum revocet, sed insuper requiri, ut revocatio- nis seriæ sufficiens notitia ad man- datarium pervenerit; nam si man- datarius factæ revocationis igna- rus manus violentas ex mandato sibi dato in Clericum iniiciat, tam ipse, quàm mandans in excom- municationis pœnam incidunt. Ex qua communi doctrina haud ob- scurè deducitur Responsio ad pro- positum Q. videlicet si post mor- tem mandantis mandatarius illam, ac mandati revocationem igno- rans manus violentas in personam canonis privilegio gaudentem ex tali mandato iniiciat, mandantem quoque seu defunctum eam ex-

communicationem incurrere, e- tiam si dum adhuc viveret, man- datum ea super re datum revoca- verit, & de peccato pœnitentiam egerit, atque in gratia ex hac vita discesserit, prout docet Molina cum aliis D. 37. n. 3. & ratio est, quia effectus ille sequitur adhuc ex executione dati mandati, nec ob- est, quòd mandans post actam pœnitentiam in gratia decesserit, nam excommunicationis pœna incurri etiam potest ab aliquo in gratia existente, pro peccato ta- men præterito subsecuto comple- mento, sine quo aliàs non incur- ritur, atque adeò etiam à defun- cto incurri potest pro peccato præterito in vita commissio, sub- secuto post mortem effectu, seu complemento, sine quo non contrahitur excommunicatio, ut probat Molina l. c. ubi etiam notat, si mandatario sufficienter innotu- issent mors mandantis ante mandati executionem, & tamen post eam notitiam mandatum exequeretur, mandantem seu defunctum non incurrere excommunicationem; quia cum mandatum morte man- dantis exspiraret, præsertim quan- do mandatum executionem rei injustæ continebat, tunc eo ipso, quod mandatario sufficienter con- stiterit de morte mandantis, revo- catum censetur tale mandatum, proindeque si illud adhuc exequa- tur, solus ipse excommunicatio- ni obnoxius erit, non item man- dans defunctus. Sed dices, non vide-

videtur, quid Excommunicatio operetur in eo, qui in gratia decessit, qualemve circa illum fortietur effectum: ergo nequit cadere in defunctum.

R. n. a. id enim operatur, quod pro tali defuncto nequeant sacrificia, & orationes publicæ offerri, neque illi in purgatorio existenti profint Ecclesiæ suffragia, quamdiu à censura hac absolutus non fuerit; præterea defuncti cadaver in loco sacro humari non potest, donec defunctus ab excommunicatione absolvatur, & si humatum fuerit, exhumari debeat, ut docent citæ. Molin. Panor. Felin. & alii.

349 Ad 4. Q. Negativè respondet Marcus Vidal, in *arca Theol. moral. titul. de censur. Inquisit. 5.* juxta quem is, qui baculo, manu, pugno &c. uno alterove ictu percutit Clericum, quamvis ex odio & pravo animo, excommunicationem *Can. si quis*, non incurrit; nam hujusmodi percussiones censentur secundum se leves eò, quod parvum solummodo inferant nocumentum; admittenda enim est parvitas materiæ, sicut in furto, & aliis, ita & in percussione Clerici, quæ parvitas tunc habetur, quando percussio secundum se est levis, & parvum duntaxat affert nocumentum, quamvis conjuncta sit cum peccato mortali ratione pravæ intentionis percipientis; ex hoc e-
R. P. Leonardelli Soc. Jesu,

nim non sequitur, quod ipsa percussio ut talis malitiam mortalis culpæ contineat, hoc ipso, quod levem duntaxat injuriam, & parvum inferat nocumentum, atque adeò venialis semper erit, & insufficientis ad inducendam excommunicationis pœnam, utpote quæ, ut incurratur, exigit culpam lethalem in actione exteriori, & non tantum per solam relationem ad actum internum, seu pravam intentionem.

Contrariam tamen opinionem 350 meritò amplectuntur Diana *tr. 14. miscellan. R. 36.* Avila *de censur. p. 2. O. 5. d. 2. dub. 12.* Castr. Pal. *tom. 6. d. 3. p. 23.* Laym. *l. 1. tr. 5. p. 2. c. 5.* Filliuc. Bonac. Nald. Riccius, Graff. Bordon. aliique. Rationem dant; quia ad incurrendam hanc centuram non solum sufficit, ut percussio corporis talis sit, ut Clericum graviter lædat, sed sufficit etiam actio violenta personam Clerici leviter quidem attingens, sed quæ secundum moralem existimationem & judicium prudentum virorum sufficiens est ad gravem injuriam contra honorem, & reverentiam debitam tali personæ, & statui Ecclesiastico: atque adeò licet aliquæ violentiæ Clericis illatæ, graves non essent comparatione corporis, graves tamen, atque mortales sunt comparatione honoris, qui contumeliosè læditur, sicut notavit Innoc. III. in *cap. nuper de sentent. excomm. & leg. Item*
Cc c apud

apud Labeonem, ff. de injur. ubi: si quis pulsatus quidem non est; verum manus adversus eum levata, & sæpè ter-
 ritus quasi vapulaturus, non tamen percussit, utili injuriarum actione tenetur. Unde Graffius cum aliis in consil. tom. 1. consil. 1. de sent. excomm. docet, rusticum quemdam, qui baculo sacerdoti Religioso ictum minatus fuerat, illum ante oculos tenens, non tamen percutiens, in excommunicationem incidisse. Idem docet cum aliis Alphonsus de Leone Recoll. 5. de censur. de illo, qui manus admovens ad pectus Religiosi, & tunicam ejus comprehendens dixit, nisi esses Religiosus, tunc &c. Idem tenet Bordonus in miscellan. decis. 340. de illo,

qui Biretum de capite Clerici dejecit. Quid ergo dixissent hi AA. de eo, qui Clericum baculo, aut pugno una alterave vice percuteret? Unde patet responsio ad ea, quæ supra in contrarium proposita sunt; per hoc tamen non negatur, posse dari parvitatem materiæ, sive ratione personæ percussæ, & percipientis, sive ex modo percipientis, allisque circumstantiis, cujusmodi parvitas materiæ est juxta Barbof. & Dian. l. c. si quis Clericum manu tantummodò repelleret &c. eò quòd talis actio iudicio hominum prudentum in ordine ad læsionem honoris levis duntaxat censetur.

